

Aconitum napellus ssp. tauricum

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Aconitum* is afgeleid van het Griekse *akoniton*, een naam die verwijst naar deze zeer giftige plant. De soortaanduiding *napellus* is afgeleid van het Latijnse *napus* (raap), wat verwijst naar de vorm van de wortelknol. De ondersoortaanduiding *tauricum* betekent 'van Taurica', de klassieke naam voor de Krim (Oekraïne), maar de naam wordt in de botanische context breder gebruikt voor soorten uit de bergketens van Oost-Europa en de Balkan. De plant staat bekend als een monnikskap.

Taxonomie

- Rijk: Plantae
- Stam: Tracheophyta
- Klasse: Magnoliopsida
- Orde: Ranunculales
- Familie: Ranunculaceae
- Geslacht: *Aconitum*
- Soort: *Aconitum napellus*
- Ondersoort: *Aconitum napellus* ssp. *tauricum*

Synoniemen

De taxonomie van de *Aconitum napellus*-groep is zeer complex en er bestaan veel synoniemen. De ondersoort *Aconitum napellus* ssp. *tauricum* is door sommige botanici beschreven als de aparte soort *Aconitum tauricum*. Andere synoniemen die verwijzen naar deze ondersoort, of een zeer nauw verwante taxon uit hetzelfde berggebied, zijn *Aconitum firmum* en soms foutief *Aconitum napellus* ssp. *firmum*.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Variëteiten en cultivars

Aconitum napellus ssp. *tauricum* is een botanische ondersoort en wordt zelden als cultivar op de markt gebracht. De meeste cultivars die worden verkocht, behoren tot de hoofdvorm *Aconitum napellus* of hybriden daarvan, zoals *Aconitum napellus* 'Album' (wit) of de bekende hybride *Aconitum x cammarum* 'Bicolor'. De ondersoort zelf wordt voornamelijk als de wilde vorm of lokale selectie gekweekt voor alpiene tuinen.

Familie

Deze plant behoort tot de familie Ranunculaceae, de Ranonkelfamilie. Dit is een familie die gekenmerkt wordt door het vaak voorkomen van giftige alkaloiden. Tot de familie behoren veel bekende vaste planten zoals de helleborus, anemoon en ridderspoor, naast de monnikskap.

Hoogte

Aconitum napellus ssp. *tauricum* is door zijn alpiene herkomst doorgaans lager en compacter dan de typesoort *Aconitum napellus*. De hoogte varieert meestal van 30 tot 60 centimeter. De plant heeft een opgaande, rechtopstaande groeiwijze.

Bloemkleur

De bloemkleur is intens donkerblauw tot paarsviolet. De bloemen hebben de karakteristieke helm- of monnikskapvorm (*cucullus*), die de nectarproducerende kroonbladen omsluit. De kleur is vaak dieper en helderder dan die van de lagere ondersoorten.

Bladkleur

Het blad van de plant is donkergroen. Het is diep ingesneden en handvormig gelobd, waarbij de lobben vaak lineair en smal zijn. Het loof is zeer decoratief en staat dicht op de stengel.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van deze ondersoort valt in de middenzomer tot de vroege herfst. De plant bloeit doorgaans van juli tot en met september. Dit zorgt voor een belangrijke bron van verticale structuur in de tuin wanneer veel andere bloeiers zijn gestopt.

Standplaats

Aconitum napellus ssp. *tauricum* heeft een standplaats in de lichte schaduw of halfschaduw nodig, maar verdraagt in bergachtige of koelere klimaten ook volle zon. De bodem moet diep, vruchtbaar, humusrijk en vooral vochtig blijven, maar mag niet drassig zijn.

Herkomst

De ondersoort is inheems in de bergketens van Oost-Europa en de Balkan. Het verspreidingsgebied omvat de Karpaten, de Krim (Taurica), en delen van Roemenië en Bulgarije. De plant is aangepast aan de alpine omstandigheden van deze gebieden.

Soort gewas

Het betreft een kruidachtige, overblijvende vaste plant (vaste plant). Het wordt gebruikt als een statige, rechtopstaande plant in de border of in de schaduwtuin, hoewel alle delen van de plant extreem giftig zijn.

Vermeerderingswijze

De plant kan vegetatief worden vermeerderd door deling van de wortelknollen in het vroege voorjaar of de vroege herfst, wat de beste methode is om de kenmerken van de ondersoort te behouden. Zaaien is ook mogelijk, maar vereist koude stratificatie en kan variatie in de nakomelingen geven.

Klimaatzone

Aconitum napellus ssp. *tauricum* is zeer winterhard en valt in USDA Klimaatzone 4 tot 7. De plant is goed bestand tegen strenge vorst, mits de bodem niet te lang nat blijft in de winter, wat kan leiden tot rot van de wortelknollen.

Insecten

De bloemen van monnikskap worden voornamelijk bezocht en bestoven door hommels met een lange tong die de nectar in de helmvormige bloem kunnen bereiken. Vanwege de zeer hoge toxiciteit van de plant wordt hij zelden aangevallen door vraatziekten of slakken.

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:77150117-1>

<https://www.rhs.org.uk/plants/60/aconitum-napellus/details>

Samenvatting

Onderwerp	Details
Nomenclatuur/etymologie	<i>Aconitum</i> (giftig), <i>napellus</i> (raapvormige wortel), <i>tauricum</i> (van Taurica/Krim).
Taxonomie	Rijk: Plantae, Familie: Ranunculaceae, Ondersoort: <i>Aconitum napellus</i> ssp. <i>tauricum</i> .
Synoniemen	<i>Aconitum tauricum</i> , <i>Aconitum firmum</i> .
Variëteiten en cultivars	Geen cultivars van de ondersoort; cultivars behoren meestal tot de hoofdvorm of hybriden.
Familie	Ranunculaceae (Ranonkelfamilie).
Hoogte	30- 60 cm.
Bloemkleur	Intens donkerblauw tot paarsviolet.
Bladkleur	Donkergroen, diep handvormig gelobd.
Bloeiperiode	Juli- september (middenzomer tot vroege herfst).
Standplaats	Lichte schaduw/halfschaduw, vruchtbare, vochtige, humusrijke grond.
Herkomst	Oost-Europa en de Balkan (Karpaten, Krim).
Soort gewas	Kruidachtige vaste plant, borderplant.
Vermeerderingswijze	Deling van wortelknollen, zaaien.
Klimaatzone	Zone 4-7 (Zeer winterhard).
Insecten	Hommels als bestuivers; weinig last van vraat door toxiciteit.